

Internationella
programkontoret

12

Rapportserie

Utveckling och samarbete

Projektexempel från
förskola, grundskola och
gymnasieskola 2004

Vägen till världens kunskap

Internationella programkontoret för utbildningsområdet (IPK) är en statlig myndighet, under Utbildningsdepartementet, med uppdrag att främja internationaliseringen inom utbildningsområdet. Vi stödjer skolor, universitet, företag, organisationer och enskilda individer. Det kan gälla allt från internationella samarbetsprojekt inom utbildning och kompetensutveckling till praktik och studier utomlands. Utbyten för ungdomar och lärare är en viktig del av verksamheten.

Med denna rapport vill vi lyfta fram några projekt inom skolområdet, vilket är ett av IPK:s verksamhetsområden jämsides med vuxenutbildningen, högskolan och arbetslivet.

Rapporten innehåller ett stimulerande axplock av de verksamheter som nyligen genomförts eller fortfarande pågår inom förskola, skola och gymnasieskola. Projektägarnas beskrivningar av sin verksamhet förmedlar en känsla av att ”det endast är den egna kreativiteten” som kan lägga hinder i vägen för vad som är möjligt att åstadkomma.

Det är både glädjande och entusiasmerande att ta del av det fina utvecklingsarbete som pågår genom de olika internationella utvecklingsprogram som vi har i uppdrag att förmedla, stödja och sprida kunskap om.

Min förhoppning är att läsaren skall uppleva detsamma.

För ytterligare information om vår verksamhet och vad vi kan erbjuda i form av internationella kontakter besök vår webbplats www.programkontoret.se. Där finns även fylligare beskrivningar av de möjligheter som de olika programmen erbjuder, ansökningshandlingar, ytterligare projektbeskrivningar, reseberättelser m.m.

Förutom denna exempelsamling från skolområdet finns ytterligare tre rapporter utgivna med exempel från verksamheter inom områdena arbetsliv, vuxenutbildning och högskola.

Boo Sjögren

Generaldirektör

Internationella programkontoret 2004

Tryck: Elanders Gotab AB

Distribution: Internationella programkontoret

Innehållsförteckning

Studieresa till Holland	6
Solidaritet, förståelse och utveckling	8
Miljötänkande i fokus för byggelever på praktik	10
Möte genom drama	12
Engelskt perspektiv på undervisning	14
Elever fick skapa en fiktiv stad	16
Utveckling av lärarnas kompetens	18
Förbättrad engelska genom tekniksamarbete	20
Demokratifrågor på dagordningen	22
”Projektet har placerat vår skola på kartan”	24
Djupare förståelse för jämställdhetsproblem	26
Språkassistent förbättrar undervisningen	28
Praktik på utländska företag	30
”Intresset för europeiskt samarbete ökade”	32

Studieresa till Holland

Integrering av handikappade barn

Program: Arion

Typ av aktivitet: studiebesök

Tema: Education of disabled pupils

Institution: Vallens miljöskola, lågstadie- och mellanstadieskola

Ort och län: Sundsvall, Västernorrlands län

Besöksland: Holland

Budget: Stipendium på 1 300 euro

TEMAT FÖR STUDIEBESÖKET var "Integrering av handikappade barn". Vi skulle få en inblick i hur man i holländska skolor arbetar för att integrera handikappade elever i de reguljära skolorna. Syftet var också få ta del av det upplägg som fanns både lokalt och centralt angående specialundervisningen i landet.

Vi var tio personer i gruppen från nio olika länder. Programmet var välplanerat och överallt fick vi ett fantastiskt mottagande. Vårdarna för besöket var mycket kunniga och det blev snabbt en god stämning i gruppen.

Innan jag reste hade jag väntat mig att vi skulle besöka reguljära skolor för att få se denna integrering. Så var inte fallet - besöken var endast på specialskolor. Oftast inleddes besöket med en kort presentation av skolan, samt information om de två parallella system som finns för specialundervisningen i landet. Den nya planen för uttagningen till specialskola hade resulterat i att antalet elever i specialskolor minskat under de senaste åren. I Holland gör varje skola upp en egen plan för skolan. Där ska det tydligt framgå vilka elever skolan kan ta hand om på ett föredömligt sätt. Elever vars behov inte överensstämmer med detta, tas inte emot utan måste söka vidare till andra skolor. När en elev har börjat på en skola har denna skola ansvaret för att eleven får rätt undervisning. För de elever man inte klarar av, söker man plats för i specialskola. Eleven har en viss extra skolpeng med sig till den skola där undervisningen sker. Det gemensamma för landets skolor är målen.

Engagerade lärare

Under skolbesöken delades vi in i mindre grupper och besökte olika klasser. Det är alltid intressant att möta elever. De var nyfikna på vilka vi var och stämningen var god. Lärarna var mycket engagerade och det fanns alltid en god struktur för arbetet i klassen. Vid flera av besöken var jag emellertid förvånad över att eleverna var placerade i speci-

alskola. I Sverige hade de gått i sin "hemskola" med kamrater från närområdet.

Ett gediget program med samvaro hela dagarna och kvällarna gav utrymme för många givande diskussioner. Inom de länder vi representerade var det en stor variation på systemet för specialundervisning. Skottland och Österrike har helt klart nått längst när det gäller integrering av elever och skapandet av tillhörighet för alla elever i klassen. Det var fantastiskt att höra att i Österrike gick bl.a. autistiska barn i reguljära klasser. De såg stora fördelar med att eleverna var tillsammans. Barn lär mycket av varandra. Det är också viktigt att skapa en förståelse för hur andra har det så att barnen inte ser handikappet utan människan/klasskamraten.

Viktigt att känna tillhörighet

I Sverige talar vi om "En skola för alla", att barnen ska ha möjlighet att gå i skolan i närområdet. Föräldrarna ska kunna välja närmaste skola för sitt barn, även när det behöver extra stöd i något avseende. Detta sker i allt större utsträckning och är verkligen något som är värt att sträva efter. Vi behöver naturligtvis också se till att vi har de kompetenser som behövs bland personalen. För mig känns det viktigt att vi i Sverige vidareutvecklar idén om "En skola för alla". Alla mår väl av att känna tillhörighet och bemötas med respekt för den man är.

Att som rektor få möjlighet att delta i detta erfarenhetsutbyte har varit mycket givande. Jag är helt övertygad om att det är viktigt att vi får vidareutveckla kontakten med kolleger i andra länder inom EU. Inom alla områden är kunskap en viktig ingrediens för att kunna samarbeta och förstå varandra. Under denna vecka har jag fått några riktigt goda vänner att ha kontakt med i mitt fortsatta arbete.

Pålägg 2004-03-21

Agneta Persson

Arion

Arion är ett studiebesöksprogram som ska ge skolledare, övriga beslutsfattare samt experter inom utbildningsområdet möjlighet att delta i en internationell diskussion kring utbildningsfrågor.

Studiebesöken varar i en vecka och syftet är att underlätta för aktörer inom skolområdet att utbyta idéer och erfarenheter med varandra inom EU.

Solidaritet, förståelse och utveckling

Världskonferens för ungdomar om hållbar utveckling

Program: Programkontorets skolstipendier/Konferens

Typ av aktivitet: Aktivt deltagande i en internationell konferens

Institution: Gullmarsgymnasiet

Ort och län: Lysekil, Västra Götaland

Budget: 10 500 kr

ÖVER 1000 UNGDOMAR från 148 olika länder samlades i Bouznika som ligger mellan Rabat och Casablanca i Marocko, för att delta i den andra världskonferensen för ungdom om hållbar utveckling. Den första hölls på Hawaii 1999, dock utan svenskt deltagande. Vid den 14 dagar långa konferensen i Bouznika deltog en grupp på sammanlagt 8 elever och två lärare från Gullmars- och Kungälvsgymnasiet. Den svenska delegationen var inbjuden till konferensen för att presentera en utställning om deras arbete med att skapa en hållbar utveckling. Nomineringen skedde i samband med konferensen ”Skolan som spjutspets mot en ekologiskt uthållig utveckling eller en

tandlös tiger”, som anordnades på Gullmarsgymnasiet under våren.

Uppskattad utställning

Lärarna och eleverna från Lysekil arbetade intensivt under fem dagar i augusti 2003 med att sätta upp utställningen. Resultatet blev över förväntan. Många delegater från de övriga länderna gav uppskattande kommentarer och den utlagda gästboken blev snabbt fylld med namn på intresserade besökare. Dessutom blev de uttagna att presentera Europa i samband med den avslutande utställningen på Casablancas kongresscenter.

Utställningsarbetet varvades med information om den kommande veckans miljöprojekt, som de alla såg fram emot med förväntan. Det var närmare bestämt 130 olika projekt som ungdomarna kunde välja mellan, lokaliserade runt om i landet. Projekten kunde handla om att plantera träd i öknen, pastörisera och sälja kamelmjök eller an-

lägga bevattningsanläggningar för ekologiska jordbrukare. Under fem dagar reste den svenska gruppen runt och fick se många intressanta projekt. Resan gav många värdefulla erfarenheter och en god inblick i marockanskt kultur- och miljöarbete.

Den sista veckan arbetade de med den s.k. Casablancadeklarationen och deltog i olika workshops. Den verkliga höjdpunkten var förstås den avslutande utställningen på Casablancas kongresscenter, där de var med och representerade Europa. Utställningen omfattade:

- en presentation av Kungälvsgymnasiets vinnande bidrag i en tävling som arrangerats av Gullmarsgymnasiet och som handlade om livsstilens betydelse för miljön
- en vykortskampanj mot Apartheid
- presentation av Lysekilsdeklarationen, ett handlingsprogram för hur skolan kan bli en spjutspets mot en hållbar utveckling
- ekologiska kläder - klädvalets betydelse för miljön
- en veckomatsedel med mat för en hållbar utveckling med tyngdpunkten på fisk och lokalt producerade vegetariska rätter
- en introduktion i halm- och lerhusbygge; resurssnålt, billigt och allergifritt
- småskalig biogasteknik: hur vi kan hejda avskogningen i tredje världen genom att ersätta ved med biogas

Fortsatt samarbete

Under konferensveckorna knöt lärarna och eleverna från Lysekil många värdefulla kontakter med arrangörerna från Peace Child International och med ungdomar från hela världen. Detta gav inspiration till fortsatt samarbete. Lärarna kommer nu att introducera litteratur från Peace Child som kurslitteratur i engelska i grundskolan och gymnasiet. De kommer att stötta kenyanska ungdomar som jobbar mot aids genom samarbete med det planerade resurscentrat Spring of Life Centre. De ska också vara med och utveckla hållbar teknik i Marocko genom ett samarbete mellan skolor, universitet och mindre organisationer. Arbetet med en hållbar utveckling går alltså vidare både på hemmaplan och med de kontakter man knöt under de här två konferensveckorna.

Programkontorets skolstipendier/konferens

Programkontorets skolstipendier ska stimulera samarbete mellan skolor/barnomsorg i Sverige och utomlands. Ambitionen är att utveckla långsiktiga internationella kontakter genom bl. a. projektsamarbete och utbyte

med länder i Europa och övriga världen. Konferensstipendier kan användas för att hålla ett föredrag, leda en workshop eller presentera en utställning vid en internationell konferens.

Miljötänkande i fokus för byggelever på praktik

Internationales Lehrlingscamp 2003

Program: Leonardo da Vinci – transnationell rörlighet

Typ av aktivitet: Elevpraktikprojekt

Titel: Internationales Lehrlingscamp 2003

Institution: Sydnärkes utbildningsförbund, Alléskolan

Tema: Byggpraktik, att färdigställa en byggnad ur ett ekologiskt perspektiv

Budget: 6718 euro för 6 deltagare (3 veckors praktik)

Partnerland: Tyskland (elever från Slovakien och Tjeckien deltog även i projektet)

SEX BYGGELEVER OCH en lärare har praktiserat i Tyskland tillsammans med elever från Slovakien och Tjeckien. Utbildningen har genomförts som en lokal gymnasiekurs i ekologiskt byggande i internationell miljö. Eleverna har arbetat med att färdigställa en byggnad ur ett ekologiskt perspektiv. Eleverna har utvecklat kunskap och förståelse för ett miljömässigt och hållbart samhälle. Projektet har även gett deltagarna ökad förståelse för andra kulturer och förberedelse för en öppen arbetsmarknad.

Mer språkliga förberedelser

Projektet är enligt projektanordnaren mycket lyckat. Skolan har inför projektstart deltagit i två planeringskonferenser 2001 och 2003. Praktikperioden integreras i gymnasieutbildningen som en lokal kurs i Ekologiskt byggande i internationell miljö och ger 150 gymnasiepoäng.

Deltagarna har fått ett certifikat på utförd praktik från den tyska utbildningsorganisationen och har även erhållit Europass. Skolan har genomfört 20 timmars språkliga och kulturella förberedelse med eleverna inför praktiken. Samtliga elever efterfrågade mer språkliga förberedelser. En avslutande konferens genomfördes i Tyskland. Den tyska partnern har lovat att sammanställa ett slutdokument från denna.

Vill genomföra fler projekt

Det viktigaste resultatet var enligt de inblandade att samarbetet mellan inblandade elever har fungerat så bra trots kulturella samt språkliga barriärer. En effekt av det avslutade projektet är att skolan undersöker möjligheterna att genomföra liknande

projekt i Sverige. Skolan kommer dessutom att fortsätta med valbara kurser i ekologiskt byggande.

Spridning har ägt rum genom regional media både i Sverige och Tyskland. Samtliga ambassadörer från involverade länder har dessutom besökt projektet på plats i Tyskland. Två tyska parlamentariker har dessutom besökt eleverna och gett deltagarna möjlighet till frågestunder. Ytterligare spridningstillfällen är inbokade via träffar i regionala yrkeskommittéer vid andra utbildningar i länet, samt lokalt vid skolans öppet-hus-dagar.

Resultat

- Eleverna har utvecklat kunskap och förståelse för ett miljömässigt och hållbart samhälle.
- Projektet har gett deltagarna ökad förståelse för andra kulturer och förberedelse för en öppen arbetsmarknad
- Det viktigaste resultatet var enligt de inblandade att samarbetet mellan inblandade elever har fungerat så bra trots kulturella samt språkliga barriärer.
- En effekt av det avslutade projektet är att skolan undersöker möjligheterna att genomföra liknande projekt i Sverige.

Leonardo da Vinci – transnationell rörlighet

Transnationell rörlighet är ett praktik- och utbytesprogram för elever, studenter, unga arbetstagare och utbildare som genomgår en yrkesutbildning och kompetensutveckling. Syftet är att uppmuntra till inhämtande av

kunskaper genom praktik och teori, utveckla de europeiska kontakterna, stärka kopplingen mellan arbetsliv och yrkesutbildning, utveckla språkkunskaperna och utbyta erfarenheter och goda lösningar för yrkesutbildningen.

Möte genom drama

Between Two Mines

Program: Comenius 1.2

Typ av aktivitet: språkprojekt

Institution: Haraldsbogymnasiet

Ort och län: Falun, Dalarna

Budget: 17 839 euro

Tema: drama

Partnerland: Storbritannien

ATT FÖRSTÅ ETT LANDS historia är det bästa sättet att förstå nutiden. Det skapar vidsynthet och vidgar perspektiven. Att mötas runt en konkret uppgift skapar nyfikenhet och intresse. Genom att forska i sitt eget och andras kulturarv skapar man ömsidiga intressen och en gemensam plattform som i sin tur motverkar främlingsfientlighet och rasism. Dessa tankar låg till grund för vårt språkprojekt "Between Two Mines" – ett dramaprojekt mellan gruvorterna Wakefield i Storbritannien och Falun i Sverige.

Två dansföreställningar

Utgångspunkten var att samla in material om respektive gruvor och kartlägga deras betydelse för de två orterna i ett kulturellt och samhällsekonomisk perspektiv. Detta skedde både i klassrummet och på fältet. Flera ämnen – som historia, samhällskunskap, religion och svenska – har fokuserat på projektets tema. Ur detta växte det fram två dansföreställningar som uppfördes under elevutbytena, en i Wakefield och en i Falun. Programblad, videospelningar på föreställningarna och en fotoutställning med bilder från förberedelsearbetet dokumenterade processen.

Båda föreställningarna skulle innehålla delar där de svenska eleverna och de engelska eleverna deltog tillsammans. Intensiv mailkontakt mellan alla involverade lärare och elever gjorde att samarbetet fungerade bra även på distans. Medan eleverna läste svenska i Wakefield höll de också kontakt med våra elever för att träna på språket.

Olika teman på föreställningarna

Föreställningen i Wakefield skildrade konsekvenserna av gruvnedläggningarna på orten, dels smärtan och sorgen efter dem som har offrat sina liv i gruvan (många Wakefeldelever hade mist sina fäder och andra nära släktingar i olyckor) och dels de sociala

konsekvenserna av att så många människor förlorade sina jobb. Föreställningen fick en klar politisk laddning. I Falun fick dansföreställningen ett mer historiskt perspektiv och skildrade Falu Koppargruva ur ett kvinnoperspektiv. Hur levde kvinnorna på den tiden när allt hängde på att deras män tillbringade dagarna nere i gruvan? Vad hände med dem när deras män dog? Vad betydde gruvan för Falun i ett större perspektiv?

Stort intresse kring projektet

Under maj månad genomfördes så utbytena och föreställningarna, först i Storbritannien och sedan i Sverige. I Wakefield gjordes uppförandet på skolan, i Falun nere på 50 meters djup i gruvan. Intresset från omvärlden har varit stort. När föreställningen i Falun skulle börja kom både Sveriges Television och flera tidningar och gjorde reportage. För Falun var det unikt då gruvan aldrig hade varit värd för ett liknande evenemang tidigare.

Flera elever i gruppen var från olika kulturer. Att tillsammans uppleva en annorlunda kultur och förstå olikheterna är det absolut bästa sättet att bekämpa rasism. Och att gemensamt producera någonting konkret i en främmande kultur upplevdes som den stora fördelen med ett sådant här projekt. Ett projekt som har ett helhetsperspektiv, där flera ämnen är involverade, är stimulerande och inspirerande för både personal och elever. Att också se ett gemensamt resultat som blir så bra är en fantastisk belöning.

Utvecklande för det fortsatta arbetet

Projektet har varit väldigt lyckat och många kan vittna om ett fantastiskt resultat. "Between Two Mines" har öppnat nya vägar för arbetet med ämnesövergripande frågor. Det har inspirerat andra att söka liknande projekt, och lett till att några lärare bytt arbetsplats under ett par veckor och undervisat på varandras skolor på skolornas egen bekostnad.

Ariana Mellqvist och kollegorna vid Haraldsbogymnasiet

Comenius 1.2 – språkprojekt

Den som är över 12 år och går i grundskolan eller gymnasiet kan vara med i språkprojekt, Comenius 1.2. Hela klassen eller en grupp elever deltar i projektet. Språkstudier och ett minst 14 dagar långt utbyte ingår

alltid i samarbetet. Målet är att elever och lärare ska få ett internationellt perspektiv i undervisningen. Språkprojekt syftar till att fler européer ska lära sig främmande språk och då framförallt de mindre EU-språken.

Engelskt perspektiv på undervisning

Fortbildningskurs i Birmingham

Program: Comenius 2.2

Typ av aktivitet: Fortbildning

Titel: Praktik vid en förskola

Institution: Agneshögs förskolor

Ort och län: Motala, Östergötland

Budget: 800 euro

EVA-LOTT PETERSSON ÄR rektor för Agneshögs förskolor i Motala. Genom en lärarbekant i Birmingham i Storbritannien kom hon i kontakt med Brearley Nursery School och Ceri Howell, rektor för förskolan. Tillsammans utformade de en studievecka januari 2004, då Eva-Lott fick möjlighet att följa sin brittiska kollega i det dagliga arbetet.

Nya perspektiv

Syftet med fortbildningen var att få kunskap och erfarenheter av hur det är att leda en förskola i ett annat land. Hur man organiserar sig, vilka pedagogiska metoder man använder sig av, hur

man arbetar i en mångkulturell stad och stadsdel, hur man arbetar med föräldrar, med datorer och dataprogram. Brearley Nursery School har ett upptagningsområde som liknar Agneshögs, mångkulturellt och med barn som kommer från olika socialgrupper. Eva-Lott var mycket intresserad av hur man arbetar med detta. Hennes förhoppning var att få vidgade insikter och perspektiv, kunskaper om organisation, olika kulturer, pedagogiska metoder och tankar utifrån ett engelskt perspektiv för att kunna utveckla sina förskolor och ge bättre kvalitet i den omsorg och utbildning de ger sina barn.

”Vi har ett bra skyddsnet och en trygg miljö”

Så här beskriver Eva-Lott sina erfarenheter: ”Jag har fått inblick i ett annat lands skolkultur och att man tänker på ett litet annat sätt i England än i Sverige. Mycket var likt men det var en del saker vi inte är lika bra på i ”mina” skolor och dessa saker kommer jag naturligtvis att försöka utveckla. Vi besökte också tre andra skolor, vilket var mycket värdefullt eftersom jag såg att alla skolor inte var av lika hög kvalitet som

min värdskola. Jag har också fått en insikt om att vi i Sverige har ett bra skydds nät för en stor del av våra barn och att ”mina” skolor finns i en trygg miljö, trots att de ligger i områden med relativt hög arbetslöshet och sociala problem. Vi är förskonade jämfört med den skola jag besökte i England. Jag har fått insikter på ett djupare plan än vad jag hade föreställt mig, jag har fått ett annat perspektiv på de problem vi har på vår skola till skillnad mot den skola jag besökte.

Skillnader i läroplanen

Vid en jämförelse av arbetet som rektor i England och i Sverige framkom det både skillnader och likheter. Likheter är att vi vill prioritera mer tid till den pedagogiska utvecklingen, att kunna stödja och uppmuntra personalen mer och bättre. Vi tycker också att det är för mycket pappersjobb, trots att man i England måste dokumentera mycket mer än vad vi gör här i Sverige. Läroplanen i England är mycket mer detaljstyrd, medan Sveriges läroplan är målstyrd och ger en annan frihet att formulera egna mål. Att vara rektor i England ger högre lön än i Sverige. Skillnader ligger också i hur många man är rektor för.

Betydelsen av fortbildningen för den egna förskolan beskriver Eva-Lott så här: ”Jag kommer att delge min personal mina erfarenheter och kunskaper och kommer att försöka inspirera dem att arbeta med att förbättra både vår innemiljö och vår utemiljö att bli mer stimulerande för våra barn. Jag kommer också att försöka inspirera personalen att bli mer stödjande, hjälpande och drivande i förhållningssättet till våra föräldrar. Jag kommer att försöka stimulera personalen att arbeta mer med dokumentation. För egen del har jag ambitionen att bli en mer utmanande och stödjande ledare vad gäller den pedagogiska utvecklingen.”

Comenius 2.2 – fortbildningsstipendier

Den som är lärare eller arbetar inom utbildning (skolledare, inspektörer, rådgivare, handledare osv) kan söka stipendium för att delta i kurser på europeisk nivå tillsammans med kolleger från andra länder. Kurserna är

på 1-4 veckor. Medel kan även sökas för praktiktjänstgöring i skolor eller på företag.

Elever fick skapa en fiktiv stad

“Vi skapar en fiktiv stad”

Program: Nordplus junior

Typ av aktivitet: Projektsamarbete

Tema: Utflyttningsstäder

Institution: Kungsgårdsgymnasiet

Ort och län: Norrköping, Östergötlands län

Partnerland: Danmark

Budget: 61 050 DKK

UNDER LÄSÅRET 2003/2004 genomfördes ett utbytesprojekt mellan Kungsgårdsgymnasiet i Norrköping och Handelsskolen Sjaelland Syd i Danmark. Tjugofyra elever och två lärare deltog i projektet vars syfte var att öka kunskaperna om det andra landets kultur, göra språken som ett redskap för kommunikation och därmed också få kännedom om litteratur och språksituationen i hela Norden. Det nordiska programmet Nordplus Junior gjorde samarbetet och utbytet möjligt.

Fick läsa danska

Eleverna förbereddes för projektet genom att de i svenskundervisningen

som en naturlig följd av språkhistorie- och grannspråksundervisningen fick fördjupa sig i danska. Eleverna fick läsa danska texter, såväl fakta om landet som skönlitterära texter och lära sig grunderna i det danska uttalet. Detta gjordes på ett lekfullt sätt, så att de skulle tappa rädslan inför danskan och därmed våga ”ge sig ut på djupt vatten” och pröva sig fram. Några danska författarskap diskuterades och inom ramen för europakunskap har eleverna läst om det danska samhället utifrån historiska, geografiska och samhällsvetenskapliga aspekter. Eleverna upprättade mejlkontakt med de danska eleverna inför utbytet för att lära känna varandra lite grand.

Naestved och Norrköping slogs ihop

Som utgångspunkt för projektet hade eleverna den fiktiva svensk-danska staden Naestköping. Här skulle ungdomskulturerna växa samman för att på sikt leda till att denna stad ska få en enhetlig dansk-svensk kultur. Eftersom både Naestved och Norrköping traditionellt är eller har varit utflyttningsstäder, där ungdomar inte vill bo kvar, blev

detta projektets tema. Eleverna skulle i blandade svensk-danska arbetsgrupper om fyra till sex elever tävla mot varandra. Tävligen gick ut på att lägga fram förslag på hur staden skulle kunna bli mer attraktiv för människor att bo kvar i och flytta till, framför allt gruppen ungdomar/unga vuxna. Arbetsgruppen skulle lägga fram förslaget för lärarna, som utgjorde kommunstyrelsen. Lärarna avgjorde sedan, utifrån bland annat vilken profil som tycktes mest genomförbar och intresseväckande, men också mest kvalitativt underbyggd, vilken grupp som vann.

Marknadsföringskampanj

I Danmark utvecklades projektet till nästa fas. Samma arbetsgrupper fortsatte arbetet, men nu skulle en marknadsföringskampanj genomföras. Gruppens idéer till profil och innehåll skulle nu omsättas till en attraktiv marknadsföringskampanj. Vinnaren fick i uppdrag att genomföra den fiktiva kommunens marknadsföring. Varje arbetsgrupp skulle använda två till tre medier eller presentationsformer, en skriftlig och en icke-skriftlig och en eventuell tredje valfri form. Presentationen skedde i så kallade workshops, där den övriga elevgruppen samlades kring en arbetsgrupp i taget. Arbetspråket har varit respektive elevs modersmål, det vill säga svenska eller danska.

Målet har uppnåtts

Lärarna har kunnat konstatera att eleverna vid utbytet förstått varandra språkligt och haft ambitionen att klara konversationen med bara sitt modersmål. Projektet har fokuserat på den sociala aktiviteten i gruppen, på samhörighetskänslan mellan eleverna och mellan länderna och på den språkliga förståelsen i tal och läsning. Erfarenheterna från projektet har presenterats för lärarkollektivet på Kungsgårdsgymnasiet. Det kommer också att presenteras i muntlig, skriftlig och multimedial version i samband med nästa läsårs Öppet Hus, och genom en gemensam skriftlig utredande uppsats i början av höstterminen 2004. De delaktiga lärarna anser att målet med utbytet väl uppnåtts. Skolan är väl förtrogen med utbytet och Danmark och dansk kultur, politik etc. diskuteras inom ramen för många kurser på skolan.

Nordplus junior

Nordplus Junior vänder sig till elever och lärare i grund- och gymnasieskolan i de nordiska länderna inklusive Grönland, Färöarna och Åland. Det finns tre olika typer av projekt: projektsamarbete mellan skolor i

olika länder, lärarutbyte samt elevpraktik.

Målet för Nordplus junior är att stärka den nordiska dimensionen genom skolsamarbete mellan de nordiska länderna.

Utveckling av lärarnas kompetens

The Learning Teacher Network

Program: Comenius 3

Typ av aktivitet: Nätverk

Titel: The Learning Teacher Network

Tema: Den nya lärarrollen

Institution: Barn och ungdomsförvaltningen i Karlstad kommun

Ort och län: Karlstad, Värmlands län

Partnerländer: Tjeckien, Danmark, Ungern, Irland, Holland, Portugal, Rumänien, Slovenien, Storbritannien. Ytterligare information om nätverket finns på hemsidan: learningteacher@karlstad.se.

Budget: 340 000 euro

”THE LEARNING TEACHER Network” är ett svensk-koordinerat Comenius 3 tematiskt nätverk, godkänt och finansierat av EU-kommissionen. Nätverket koordineras av barn- och ungdomsförvaltningen, Karlstads kommun, och har 26 partners från tio europeiska länder. Partnerorganisationerna täcker hela utbildningsområdet, från förskolor och grundskolor till gymnasieskolor, universitet och utbildningsförvaltningar. Andra institutioner från Sverige som deltar i nätverket är Tingvallagymnasiet, Karlstads universitet, Hultsbergsskolan och Hultsbergs förskola. Därutöver finns ett växande antal associerade medlemsinstitutioner, i dagsläget drygt 30 stycken från dessa

och ytterligare ett antal länder.

Framtida kompetenskrav för europeiska lärare

Nätverket arbetar inom det tematiska området ”Den nya lärarrollen”. Under minst tre år utvecklas arbete kring och skapas en europeisk diskussion kring dessa frågor, med målet att identifiera hållbara strategier för en gradvis omvandling ”från undervisning till lärande”, därefter till ”den lärande läraren” och vidare till ”den som vidtar åtgärder för att skapa lärande”. Nätverket syftar till att beskriva, utveckla, diskutera och sprida en sammanhängande definition av den kompetens som kommer att krävas för den framtida europeiska pedagogen. Det finns även en förväntan från kommissionen att nätverket, dess utvecklingsprocess och resultat, ska ha en påverkan på nationella beslutsorgan i de olika europeiska länderna.

Konferens med deltagare från hela Europa

Under nätverkets hittills första år har en internationell konferens anordnats, under rubriken "Towards the Teacher as a Learner". Konferensen hölls i Albufeira, Portugal, i maj 2004, och lockade drygt ett hundra deltagare från hela Europa. Deltagarna upplevde den som mycket lyckad och givande. Nätverkets första bok är under tryckning och kommer att finnas tillgänglig i augusti 2004. Nätverket kommer att organisera en internationell konferens och publicera en bok varje år. Därutöver anordnas årligen ett kontaktseminarium, med syftet att aktivt skapa och stödja nya europeiska partnerskapsprojekt inom Comenius 1 och Comenius 2.1. Det finns en rad goda erfarenheter och resultat redan, såsom:

1. Genom att nätverket har partners inom hela utbildningsområdet skapas en helhets-syn och både teori och praktik kombineras i de tematiska grupper där arbetet sker. Både på de två årliga partnermötena och i temagruppernas arbete däremellan sker ett mycket berikande samarbete mellan skolformer och mellan teoretiker, praktiker och utbildare.
2. Det tematiska området är av högsta intresse över hela Europa, vilket gör att ett snabbt ökande antal skolor och andra organisationer från allt fler länder ansluter sig och deltar aktivt i diskussioner och aktiviteter. Spridningseffekten av såväl nätverket som vad som anordnas och sker är häpnadsväckande stor, och skapar i sig allt fler positiva sidoeffekter.
3. I princip alla inblandade har redan insett värdet av europeiskt nätverksarbete, vilket t. ex. leder till mycket erfarenhetsutbyte, att nya kontakter knyts i sidonätverk eller att nya Comeniusprojekt och andra former för utbyten planeras.
4. Multinationella arbetslag utformar och ger t. ex. workshops vid konferenser, vilket för många är en ny erfarenhet, höjer självförtroendet rejält samt ger naturligtvis mycket innehållsmässigt intressanta "europeiska" presentationer.

Comenius 3 – nätverk

Inom Comenius 3 uppmuntras bland annat institutioner och organisationer som deltagit i Comeniusprojekt att upprätta nätverk inom ämnen av gemensamt intresse. Syftet är att främja europeiskt samarbete och förnyelse

i skolutbildningen på olika ämnesområden. Nätverket ska underlätta och stärka informationsutbyte, utbildning av projektsamordnare, marknadsföring av nya projekt, spridning av projektresultat och bra metoder.

Förbättrad engelska genom tekniksamarbete

Learning English for Technical purposes (LENTEC)

Institution: Utbildningsförvaltningen i Malmö

Typ av aktivitet: Leonardo da Vinci Språkprojekt

Tema: Att stimulera elevers språkinläring i en virtuell inlärningsmiljö.

Budget: 373 289 euro

Partners: Utbildningsförvaltningen i Malmö, CINOP Hertogenbosch i Holland, King Willem I College Hertogenbosch i Holland, EUC – MIDT Viborg i Danmark, Tallin Polytekniska skola i Estland, Lycée la Chataignerai Le Mesnil i Frankrike, Universitetet i Ljubljana i Slovenien, Göteborg universitet, Timrå gymnasieskola, Uppsala universitet, Sanofi-Synthelabo Sanofi Notre Dame de Bondeville i Frankrike, Société D' Orfèverie de Normandie Christofle, Yainville i Frankrike, EADS Sycamore, Billancourt i Frankrike, Svenskt Näringsliv i Malmö.

PROJEKTETS MÅL ÄR att stimulera elevers språkinläring genom att lärare i teknik och engelska samverkar i att skapa en virtuell inlärningsmiljö för sina elever, så att de tillsammans med elever från andra europeiska länder tillsammans får en chans att lösa verkliga tekniska problem.

På detta sätt stimuleras och ökas förmågan att kommunicera på engelska. De guidas i att bedöma sin egen språkkompetens enligt kriterierna i The Common European Framework of Languages och enligt portfoliomodell för självvärdering. I Lentec-projektet involveras lärarnas undervisning med elevers lärande utifrån ett undersökande arbetssätt, språkportfolio, PBL, självvärdering, yrkesengelska samt implementering och integrering av IT i läroplanen.

Resultat

- Eleverna har blivit medvetna om sina egna behov av språkkunskaper
- Elevernas vilja att ta ansvar för sitt eget lärande har ökat
- Stimulerat ett ämnesövergripande arbetssätt och ett holistiskt perspektiv
- Lärarrollen blir naturligt förändrad; blir handledare i stället för undervisare
- God språkförmåga blir en naturlig förutsättning för kommunikation med elever från andra länder, vilket också ökat motivationen för språkinläring.

- Utvärderingen visar att eleverna uppfattat projektet som ett tekniskt projekt och inte ett språkprojekt
- Eleverna blev mer motiverade och arbetade också på kvällar och helger med att lösa sina uppgifter i samverkan med elever i andra länder
- Eleverna önskade samtidig tillgång till IT i de olika länderna så att de fick en chans till samtidig diskussion.
- Språklärare fått en möjlighet att naturligt utveckla en metod för handledning online och att integrera IT i undervisningen.

Leonardo da Vinci – utveckl. av språkkompetens

Inom ramen för detta område utformas och utvecklas konkreta produkter, t ex nya läromedel och nya metoder för kompetensutveckling som anpassas till särskilda behov i olika yrkesbranscher och sektorer.

Målet är att utveckla flerspråkighet och ett mångkulturellt samhälle för samarbete inom utbildningsområdet. Inom projekten utvecklas verktyg och metodik för språk inom yrkesutbildning på samtliga nivåer.

Demokratifrågor på dagordningen

Democracy and Attitudes in Kindergarten (DAK)

Program: Comenius 1.3

Typ av aktivitet: skolutvecklingsprojekt

Tema: Demokrati

Institution: Valdemarsro förskola

Ort och län: Malmö, Skåne

Partnerländer: Danmark, Storbritannien och Norge

Budget: 17 799 euro

VI HAR HAFT SOM mål att öka medvetenheten om demokrati. Hur fostrar vi våra barn till aktiva demokrater har varit en grundläggande fråga för projektet men inte med fokus främst på barnet utan på vilken betydelse den vuxnes attityder har i detta arbete. Vi har observerat och diskuterat konkreta exempel och utifrån dessa utvecklat metoder.

Projektet består av fyra viktiga delar: projektmötet, arbetet i förskolan utifrån beslut på projektmötet, personalutbytet och att sprida våra erfarenheter till andra förskolor och till lärarutbildningar i våra olika länder.

Vi har träffat våra samarbetspartners vid tre olika projektmöten om året. Där har vi beskrivit oss själva och våra måldokument för varandra, sett likheter och olikheter och diskuterat hur vi ska arbeta för att öka medvetenheten kring demokratiarbetet. De beslut vi fattat på mötena har vi tagit med oss när vi gått tillbaka till våra respektive arbetsplatser för att där arbeta vidare med de aktuella frågorna. Vi har då på nästa projektmöte diskuterat vad vi gjort, sett och lärt på våra respektive förskolor sedan sist. Det har också varit mycket intressant och givande med de personalutbyten vi haft. Delar av vår personal har under en vecka besökt projektförskolorna, observerat och aktivt deltagit i arbetet. Besökaren har dessutom gett värden feedback innan det varit dags att resa hem efter utbytet.

Barnen deltar i samtalsgrupper

I perioderna mellan våra möten har vi hållit regelbunden mejlkontakt och utbytt foton och vykort med varandra. Resultat från projektet har spridits till stadsdelspolitiker

och andra genom informationsmöten, nätverk, Malmös hemsida om EU-projekt och tidningsartiklar i lokalpress samt tidningen Förskolan. Demokratiarbetet har blivit en naturlig del av verksamheten. Fokus ligger till stor del på de vuxnas attityder i detta arbete. Det har i sin tur bland annat lett till att vi genomför intervjuer med alla barn 3–5 år kring demokrati, för att bättre förstå hur barnen uppfattar detta begrepp. Med de större barnen har vi startat samtalsgrupper som går ut på att ta upp det som barnen uppfattar som problem eller möjligheter, verkligen lyssna och tillsammans finna sätt att lösa problem. Vidare har vi med barnen 4–5 år börjat med demokratimöten. Här diskuteras och fattas beslut om gemensamma frågor. Dagordning, rösträtt och majoritetsprincip är begrepp som barnen får bekanta sig med.

Ökad medvetenhet hos personalen

Vi har utgått från läroplanens uppdrag; att vara med och fostra våra barn till aktiva demokrater. DAK är en stående punkt på dagordningen vid varje personalkonferens en gång i månaden, på temadagar och även upp på arbetsplatsmöten som vi har varje vecka samt i vardagen på varje avdelning. Diskussionerna har lett till en ökad medvetenhet hos oss i personalen bland annat utifrån de frågeställningar vi satt upp i projektgruppen och direkt i arbetet med barnen.

Vi har observerat oss själva och vårt arbete genom frågeställningar som: hur demokratisk är jag? och hur demokratisk är vår förskola? Detta har lett till bra diskussioner där vi både kunnat känna oss nöjda men också varit kritiska. Vi har lärt oss vikten av att ge barnen tid, arbeta för självständighet, att se allt det barnen faktiskt kan och låta dem klara det på egen hand. Genom projektet har vi blivit mer medvetna om vikten av att inte bara handla utan också sätta ord på demokrati för barnen. Vi har sett att vi kan lyfta demokratiaspekter på ett mycket mer medvetet sätt. Föräldrars synpunkter har tagits tillvara och förskolans föräldraråd har informerats om våra aktiviteter och framsteg.

Inga Sandström

Comenius 1.3 – skolutvecklingsprojekt

Skolutvecklingsprojekt gäller skolan som institution. Minst tre skolor från tre olika länder måste delta. Projektet går ut på att skolorna utvecklar metoder och utbyter erfarenheter av undervisning, organisation eller andra teman

av gemensamt intresse. Här har vi sökande från alla nivåer: förskolor, skolor, gymnasium och komvux. Ett nära samarbete med intresseorganisationer och andra externa organisationer prioriteras.

”Projektet har placerat vår skola på kartan”

Move for Life – skola i rörelse för solidaritet

Program: Comenius 1.1

Typ av aktivitet: skolprojekt

Institution: Renforssskolan

Ort och län: Vindeln, Västerbotten

Tema: solidaritet

Budget: 22 060 euro

Partnerländer: Tyskland, Irland och Lettland

VÅRT GEMENSAMMA PROJEKT heter ”Move for Life – skola i rörelse för ett solidaritetsprojekt”. Syftet är att samla in pengar för olika behov – till välgörande ändamål eller lokala arrangemang. Vi på Renforssskolan startade projektet under läsåret 2002 – 2003 tillsammans med Tyskland, Irland och Lettland. Vår förhoppning var att förankra solidaritetstanken bland eleverna och öka förståelsen för livssituationen i andra länder. Vi ville också få möjlighet att genomföra utbyten med andra länder, höja språkkompetensen, bidra till användandet av IT och inte minst samla in pengar till dem som behöver extra stöd.

Samarbetet mellan skolorna var lite trevande i början men blev bättre efter det att vi träffats. Inom projektet har vi nu lärt känna varandra väl genom utbyte av information om skolan och samhället.

Alla skolor har arrangerat löptävling

Vi har arbetat på olika sätt inom projektet, men den röda tråden har hela tiden varit att arrangera ett Move for Life-lopp i varje partnerland. Varje skola har genomfört lopp på hemmaplan och samlat in pengar som bland annat har skänkts till skolbyggen i Brasilien, Special Olympics och fritidscentrum i Vindeln. Det senaste loppet engagerade hela skolan - elever likväl som personal. Alla 14 klasser i årskurs 6 till 9 deltog, och även föräldrar engagerade sig. Loppet gav mer positiv respons än vi trodde, till exempel från lokala företag. Våra lokaltidningar har också skrivit reportage om projektet. Vi planerar att genomföra fler Move for Life-lopp i de olika partnerländerna, och vi har också deltagit i varandras lopp.

Ibland har det varit svårt att hitta tid för att planera och organisera inför projektet. Att integrera allt i undervisningen har inte heller varit helt problemfritt, eftersom vi måste ta hänsyn till både läroplan och enskilda lärares önskemål. Men vi har integrerat projektet i flera olika ämnen, bland annat engelska, tyska, bild och samhällskunskap. Den gemensamma "slutprodukten" av projektet, så här långt, är en internationell kalender där respektive skola har bidragit med texter och foton som skildrar deras del i projektet.

Lärorika studiebesök

Eleverna har brevväxlat via mejl. Lärare och elever har också besökt respektive skola och fått lära känna vardagen och skolverksamheten i dessa länder. Det har gett personalen chansen att diskutera skolfrågor med lärare från andra länder samt frågor som rör det gemensamma projektet. Vi har fått mängder av nya idéer och är inte längre så "hemmablinda". Eleverna har fått möjlighet att ta del av ungdomars skolvardag och fritid i andra delar av Europa. Något som varit roligt att se är att elever efter detta projekt till och med besökt varandra på eget initiativ under lov och fortsatt behålla kontakten via brev.

Under läsåret 2003 – 2004 har vi genomfört intensivkurser i irländska, svenska och tyska. Kurserna har kretsat kring olika teman, till exempel självporträtt, sport och musik. Både lärare och elever har fått möjlighet att undervisa i sitt eget modersmål.

Ser fram emot fortsatt samarbete

Projektet har varit positivt för alla deltagare – att ha kontakter med andra länder och att få använda sina språkkunskaper är mycket viktigt. Vi upplever också att projektet har bidragit till att ge samhället en bättre bild av oss och att sätta Renforsskolan på kartan. Nu ser vi fram emot vårt tredje projektår tillsammans.

Jenny Pettersson

Comenius 1.1 – skolprojekt

När du deltar i ett Skolprojekt samarbetar din skola med minst två andra skolor i två andra länder kring ett tema som intresserar er. Syftet är att engagera så många deltagare som möjligt och bidra till ett närmare samarbete

mellan olika klasser och ämnen. Målet är att elever och lärare ska få ett internationellt perspektiv i undervisningen.

Djupare förståelse för jämställdhetsproblem

Kvinnornas roll och situation i Tanzania

Program: Programkontorets skolstipendier

Typ av aktivitet: fördjupning av internationellt samarbete

Institution: Lundellska skolan, Uppsala

Tema: kvinnors situation i Tanzania

Ort och län: Uppsala, Uppland

Budget: 87 500 kr (varav 40 000 från IPK)

Partnerland: Tanzania

I SLUTET AV 2003 mottog vi ett stipendium av Internationella programkontoret för en projektresa till Tanzania. Vi är tre gymnasieungdomar – Malin Olofsson, Joanna Strömberg Johnson och Klara Östlund – som under vårt tredje gymnasieår håller på med ett projektarbete på temat ”Kvinnans roll och situation i Tanzania”. Vi genomförde besöket tidigt våren 2004. Resan i sig var helt fantastisk och vi är mycket nöjda med den chans vi fått.

Några av de frågeställningar vi hade inför resan såg ut så här: Hur uppfattas kvinnor? Vad tycker kvinnorna om sin situation? Hur lätt det är att bryta mönstret? Hur är män och kvinnor in-

för lagen? Vilka orättvisor finns i: hemmet, utbildning, sexlivet? Vad finns det för missförstånd? Vem har makten över ekonomin? Behandlas oskuld respektive icke oskuld olika? Behandlas gift respektive ogift olika?

Intervjuade kvinnor

Väl på plats i Tanzania reste vi runt till ett flertal olika ställen. De första dagarna tillbringade vi i Dar es Salaam där vi hade möjlighet att besöka en fritidsgård och tala med ungdomarna där. Genom samtal med svenska volontärer och biståndsarbetare fick vi en uppfattning av situationen så som de upplevde den. Under vår resa åkte vi även ut i byar och besökte bland annat en skola och ett sjukhus i Kikatiti. Vi intervjuade ett flertal kvinnor som var involverade i olika jämställdhetsgrupper, men fick också chansen att prata med kvinnor som inte engagerat sig på sådant sätt. I slutet av resan var vi på Zanzibar, där vi kunde bilda oss en egen uppfattning om hur kvinnorna och hela ösamhället är starkt präglade av muslimska värderingar.

Resan har inte bara inneburit att vi fått tala med många olika sorters människor, de intryck vi fått bara av att vara på plats har varit ovärderliga. En dag hade vi till exempel möjligheten att besöka en kvinna i hennes hem och förutom att intervjua henne också förstå hur hennes vardag ser ut.

Svår situation i många familjer

Resan har givit oss väldigt mycket. Vi har förstått att det är ett tufft och mycket tidskrävande jobb att från grunden omvärdera mäns syn på kvinnor, men också kvinnors syn på sig själva. Enligt lagen är kvinnor och män nu jämlikar, men normer lever oftast kvar och följs mer än de lagar som officiellt finns. En tonårsflicka berättade för oss att medelfamiljen i Kikatiti kanske består av ungefär sex barn, varav 1-2 stycken får gå i skolan. Oftast får pojkarna förtur då de lever med familjen, medan flickorna gifts bort. På samma sätt ska pojkarna så småningom själva försörja sina familjer medan flickorna inte på samma sätt anses ha nytta av sina kunskaper. I Kikatiti fick vi också se hur projektet Young Men as Equal Partners, genomfört av svenska RFSU tillsammans med Tanzanias motsvarighet UMATI, påverkat ungdomarna att tänka om. Läkaren i byn berättade för oss hur tonårsgraviteterna minskat de senaste åren och vi fick träffa ungdomar som arbetar med att påverka andra i sin egen ålder att se kvinnan som en jämställd part till mannen.

Annan medvetenhet kring problemen

Utöver resan har vi även tagit del av rapporter och en reseskildring skrivna i ämnet jämställdhet i Tanzania och vi har på så sätt kunnat läsa oss till olika resultat. Genom att se det själva har vi dock fått en djupare förståelse och hoppas att vi också kan göra vår omgivning medveten om de problem som finns. Det är nog först när vi själva fått se situationen som vi förstått orden i olika rapporters innebörd. Genom den dokumentärfilm vi håller på att göra hoppas vi kunna påverka och upplysa andra om situationen i Tanzania. Vi har filmat intervjuer i Tanzania (och även i Sverige) och filmen beräknas vara klar till sommaren.

Programkontorets skolstipendier

Programkontorets skolstipendier ska stimulera samarbete mellan skolor/barnomsorg i Sverige och utomlands. Ambitionen är att utveckla långsiktiga internationella kontakter genom bland annat projektsamarbete och

utbyte med länder i Europa och övriga världen.

Språkassistent förbättrar undervisningen

Språkassistent från Liechtenstein

Program: Comenius – värdsolor

Institution: Torskolan och Torsås korrespondensgymnasium

Typ av aktivitet: Värdskola för språkassistent

Program: Comenius – språkassistenter

Institution: Kaufmännische Schulen, Tyskland

Typ av aktivitet: praktik

Språkassistent: Jennie Hagström

KOMMUNLEDNINGEN I TORSÅS har antagit en handlingsplan för år 2000–2005 där ett av målen är att få till stånd internationella kontakter på skolområdet. För elevers språkinläring är de internationella kontakterna mycket värdefulla. Att vara värdskola för en språkassistent är ett led i denna handlingsplan.

Under läsåret 2003–2004 tog därför Torskolan och Torsås Korrespondensgymnasium emot Corinne Wille från Liechtenstein. Corinne har framför allt arbetat tillsammans med sex olika tysklärare och har kunnat studera ett spektrum av pedagogiska och metodiska stilar samt ett brett sortiment av

läroböcker för åldrarna 12–18 år. Vid de första tillfällena i varje elevgrupp presenterade Corinne sig själv och sitt hemland och eleverna fick tillfälle att intervjua henne. Successivt fick hon sedan ta över muntliga moment i undervisningen.

Mentor och kontaktperson i skolan blev Christina Wallander:

– Elevernas motivation att göra sig förstådda på tyska var påtaglig i början, då Corinne inte kunde någon svenska. Framför allt hos gymnasisterna märkte man hela tiden en glädje över att i en liten grupp under avslappnade former få diskutera olika ämnen med en person från ett tysktalande land. Även i korridorer, uppehållsrum och på skolgården hörde man tyska talas.

Svensk språkassistent i Tyskland

Jennie Hagström hade precis avslutat sin lärarutbildning vid Göteborgs universitet när hon bestämde sig för att göra den motsatta resan och praktisera som språkassistent

under 8 månader i en skola i Tyskland. Som lärare i tyska och engelska såg hon möjligheten att befästa sina språkkunskaper och öka kunskapen om den tyska kulturen samt jämföra det tyska och svenska skolsystemet.

Värdskola för Jennie var Kaufmännische Schulen i Lahr, en yrkesinriktad gymnasieskola med över tusen elever. Under introduktionsveckorna gick hon tillsammans med sin handledare igenom de idéer båda hade om hur praktikperioden skulle kunna utformas till det bästa.

– Det har hela tiden setts som en självklarhet att jag tillhör lärarkollegiet. Därför har jag även deltagit vid åtskilliga lärarkonferenser, ämneskonferenser samt lärarutflykter. Det har varit extra intressant att delta vid konferenserna då det många gånger har gått helt annorlunda till än på svenska skolor.

Aktiva lektioner

Som språkassistent fick Jennie bland annat undervisa i engelska i flera klasser samt ansvara för svenskundervisningen. Anmälningslistorna till Jennies svenskundervisning blev snabbt överfyllda. Det blev mycket spännande att se elevernas utveckling i det svenska språket, med aktiva lektioner och entusiastiska elever. Tillsammans med eleverna har hon lagat mat, bakat, firat svenska högtider, sjungit sånger, tittat på video och reportage och handlat på IKEA. Hon anordnade också föreläsningar om det svenska skolsystemet för pedagogikklasserna och för lärarkollegiet.

Under sin tid i värdskolan fick Jennie även arbeta med att ”jaga partner” för intressanta utbyten och sätta sig in i samarbeten partnerskolorna emellan. Inom projektet ”Vocational Education in Europe” organiserade hon kontakten till Sverige och Finland.

– Jag har en känsla av att jag inte kommer att släppa detta arbetssätt. Den här erfarenheten vill jag definitivt ta med i bagaget.

Comenius – värdskolor och språkassistenter

Grundskolor, gymnasieskolor, komvux och folkhögskolor kan vara värdskola för en språkassistent under 3-8 månader. Lärare och lärarstudenter kan få stipendium för att praktisera i en skola i ett annat europeiskt

land. Målet är att förbättra språkkunskaperna hos eleverna i värdskolan, göra dem mer motiverade att lära sig språk samt öka deras intresse för assistentens språk och kultur.

Praktik på utländska företag

Praktikplatser utomlands

Program: Leonardo da Vinci – transnationell rörlighet

Typ av aktivitet: Elevpraktikprojekt

Tema: Handelselever praktiserar på utländska företag

Ort och län: Göteborg, Västra Götaland

Budget: 28 619 euro för 19 elever (7 veckor)

Partners: Frankrike: Institut Grand Bleu, Printemps. Spanien: MassimoDutti, Tyskland: Karstadt. Österrike: Hypo Tirol Bank. Malta: Language House. England: H & M, The Body Shop, Marks & Spencer.

20 ELEVER, 18 FRÅN Hvitfeldtska och två från Ale gymnasium har praktiserat på handelsföretag i Europa. I projektet tar man varje år in nya partnerorganisationer och om man i uppföljningar får negativa signaler/dåligt mottagande släpper man varje år några av de tidigare använda mottagarföretagen.

Skolan satsar själv pengar för att besöka eleverna på praktikplatserna och under dessa besök inhämtar de värdefull information både från företagen och eleverna.

Praktiken sporrar eleverna

Affärsprogrammet har fått en högre status. Eleverna ser möjligheten till utlandspraktik som en morot att sköta sina studier. Handelskurserna har fått en inriktning mot europeisk handel och kultur som har höjt utbildningens kvalitet. 40 av 60 elever i årskurs 2 är intresserade av att åka ut och praktisera.

Har fått mycket uppmärksamhet

Ale gymnasium har fått mycket uppmärksamhet i kommunen tack vare medverkan i projektet. Köpmannaförbundet är intresserade av utbildningens kvalitetshöjning och har under frukostmöten fått löpande information om projektet. Köpmannaförbundet medverkar i en referensgrupp i vilken man arbetar med att utöka samarbetet med de utländska företagen samt att skapa en samsyn mellan företag och skola vad gäller kriterier för bedömning och betygssättning. Bra utvärderingsmallar, artiklar och bra deltagarrapporter.

Resultat

- Handelskurserna har fått en inriktning mot europeisk handel och kultur som har höjt utbildningens kvalitet.
- Samarbetet med Köpmannaförbundet och Svensk Handel har intensifierats.
- Köpmannaförbundet ingår tack vare projektet i en referensgrupp i vilken man arbetar med att utöka samarbetet med de utländska företagen i projektet samt att skapa en samsyn mellan företag och skola vad gäller kriterier för bedömning och betygssättning.

Leonardo da Vinci – transnationella rörlighet

Transnationell rörlighet är ett praktik- och utbytesprogram för elever, studenter, unga arbetstagare och utbildare som genomgår en yrkesutbildning och kompetensutveckling. Syftet är att uppmuntra till inhämtande av

kunskaper genom praktik och teori, utveckla de europeiska kontakterna, stärka kopplingen mellan arbetsliv och yrkesutbildning, utveckla språkkunskaperna och utbyta erfarenheter och goda lösningar för yrkesutbildningen.

”Intresset för europeiskt samarbete ökade”

Internationalisering av Kristinehamns restaurangskola

Program: Leonardo da Vinci – transnationell rörlighet

Institution: Brogårdsgymnasiet Kristinehamns gymnasieskola

Titel: Internationalisering av Kristinehamns restaurangskola

Budget: 11914 euro för tio elever

Partners: Frankrike, APCM i Paris

I MAJ 2002 FICK vi det positiva beskedet om att vi skulle få projektet beviljat och i och med det startade arbetet med den deltagande klassen.

Klassen som vi sökte för bestod av 25 elever, vi ansökte om bidrag för 15 elever och slutresultatet var att tio elever skulle få åka iväg. Bidraget som vi fick var totalt 11914 euro. Med ett större antal elever som ville åka än platser hade vi beslutat att göra ett antal urvalskriterier för de tio deltagare som skulle åka.

Förberedande kurser

Skolan anordnade en grundkurs i franska och bjöd in föreläsare som kom

och berättade om den franska kulturen. Eleverna arbetade också med frågor som kultur, mat och andra förberedelser inför vistelsen. Föräldrarträffar har genomförts två gånger under förberedelsetiden, så att föräldrarna hela tiden fått löpande information. Två månader före avresan reste två lärare ner till Amiens för att planera och möta skolans rektor. Det här medförde att eleverna var mer förberedda på vad som kunde möta dem på plats.

Lektioner och besök på praktikplatser

Januari 2003 åkte deltagarna med två lärare ner till Amiens, Frankrike. Första veckan var vi på IREAM (yrkesskola), där det hade anordnats lektioner för våra elever. Under den första veckan gjordes det också besök på elevernas praktikplatser tillsammans med skolans rektor och lärare. Veckorna två till fyra var eleverna kvar utan medföljande lärare. Eleverna bodde på skolans elevhem och skötte sitt eget hushåll.

Positiva effekter – drygt ett år efter avslutat projekt – är att elevernas nyfikenhet för att göra praktik utomlands och intresset för de möjligheter som finns tillgängliga genom Internationella programkontoret har ökat. Det har öppnat sinnen hos eleverna att se vad Europa har att erbjuda.

Det har ökat nyfikenheten och kunskapen

I nuläget har vi en elev som ingår i ett Leonardo da Vinci projekt med praktik på Korfu. Detta projekt har vi dock inte anordnat. Efter genomförande av det här projektet har nyfikenheten även ökat hos lärarna. Det har gett kunskaper om att arbeta med utlandspraktik och framförallt har det fått positiva effekter som spridit sig bland eleverna på programmet.

Leonardo da Vinci – transnationell rörlighet

Transnationell rörlighet är ett praktik- och utbytesprogram för elever, studenter, unga arbetstagare och utbildare som genomgår en yrkesutbildning och kompetensutveckling. Syftet är att uppmuntra till inhämtande av

kunskaper genom praktik och teori, utveckla de europeiska kontakterna, stärka kopplingen mellan arbetsliv och yrkesutbildning, utveckla språkkunskaperna och utbyta erfarenheter och goda lösningar för yrkesutbildningen.

Internationella programkontoret är en myndighet under Utbildningsdepartementet. Myndigheten ansvarar för en mängd internationella program och aktiviteter inom utbildningsområdet.

Internationella programkontoret - Box 22007 - 104 22 Stockholm - Kungsbrolan 3A
Telefon: 08-453 72 00 - Fax: 08-453 72 01 - E-post: registrator@programkontoret.se
Webbplats: www.programkontoret.se